

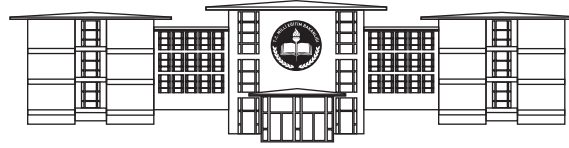
Özel Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Olmak

✓ Anne baba olmak başlı başına zor bir görevdir. Bununla birlikte özel gereksinimli bir çocuğun anne babası olmak beraberinde başka zorlukları da getirmektedir. Bu zorluklarla baş ederken; çaresizlik, kızgınlık, utanma, suçluluk duyma, hayal kırıklığı gibi duyguları yaşamak, çocuğunuzu olduğu gibi kabul etme sürecinde gayet normal görölmektedir. Bu gerçeği kabul edip başarılı bir şekilde duruma uyum sağlamanız ve yaşamınızı bu gerçeğe göre yeniden şekillendirmeye çalışmanız kolay değildir ancak bu gerçeği kabullenmek ne kadar zor olursa olsun ailenin mutluluğu ve çocuğun gelişimi açısından oldukça önemlidir.

✓ Her şeyden önce çocuğunuzu olduğu gibi kabullenmek onun adına attığınız her adımda sizin en büyük yardımcınız olacaktır. Bu süreçte size akıl vermeye kalkan, sürekli sorular soran, acıyan, üzülen bir dizi akraba, komşu, sokaktaki her hangi birisi ile karşılaşma olasılığınız yüksektir. Bunlar çocuğunuzu kabul sürecinde sizi yıldırmamalıdır.

✓ Çocuğunuzu asla eve kapatmayın. Yaşamın her alanında bulunmasını sağlayın. Unutmayın ki; çocuğunuz, toplum içinde nasıl davranacağını, sosyal ortamlarda ve yaşamın içinde öğrenir. Fırsat bulduğunuz her durumda onunla dışarı çıkmaya çalışın. Birlikte parka gidin, misafiriğe giderken yanınızda götürün, otobüse binin, bir pastaneye, lokantaya gidip yemek yiyin, mümkün olduğunca yaşitları ile bir araya getirin.

✓ Çocuđunuzun bakımı ve yetiştirilmesi sürecinde uzmanlardan destek almayı ihmal etmeyin. Özel gereksinimli bir çocuğe sahip olmak muhakkak ki hayatınızı zorlaştıracaktır ama sevgi ve sabırla yaklaşırsanız bu yükün altından yıpranmadan kalkabilirsiniz.

İSTANBUL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĐÜ

Broşür Setlerimiz

ÖĐRENCİ

Akran Zorbalığı
Bedenini Koruma
Ergenlik
Etkili Öğrenme

VELİ

Ađır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik
Akran Zorbalığı
Alt İslatma
Anne Baba Tutumları
Bedensel Yetersizlik
Cerebral palsi
Çocuk İhmali ve İstismarı
Çocuklarda Davranım Bozukluđu
Çocuklarda Öfke ve Saldırganlık
DEHB
Destek Eğitim
Dil ve Konuşma Bozuklukları
Down Sendromu
Ergenle İletişim
Ergenlik Dönemi
Etkili Öğrenme
Görme Yetersizliği
Güvenli İnternet Kullanımı
Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik
İşitme Yetersizliği
Kardeş Kiskançlığı
Kayıp ve Yas
Kekemelik

Hazırlayan Birim:
Özel Eğitim ve
Rehberlik
Hizmetleri
Bölümü

ÖZEL EĞİTİM GEREKSİNİMLİ ÇOCUK SAHİBİ ÖLAN AİLELERİN UYUM SÜRECİ

İSTANBUL
MİLLÎ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĐÜ
2018

Özel Eğitim Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Ebeveyn Olmak

Aile içinde normal bir çocuğun doğumu bile birçok yeniliği ve zor koşulları beraberinde getirmektedir. Her anne-baba sağlıklı bir çocuk sahibi olmak istemektedir. Özel eğitim gereksinimli bir çocuğa sahip olmak, kişilerin kendilerinin tercih ettiği bir durum değildir. Doğan çocuğun özel eğitim gereksinimli olması ise birçok önemli değişikliği beraberinde getirir. Özel eğitim gereksinimli bir çocuğu olan ailelere normal çocuğa sahip ailelere oranla daha fazla sorumluluk, daha fazla çaba ve kendilerine ayırabilecekleri daha az zaman düşer.

Ailelerin çocuğu kabul etmesi en önemli unsurlardan biridir. Anne babaların ortaya koydukları çok fazla tepki vardır ve hangi tepkilerin gözleneceğini önceden tahmin etmek zordur. Kabul sürecine doğru ilerlerken tüm aileler aynı aşamalardan geçemeyebilirler. Her ailenin özel eğitim gereksinimli çocuğu kabulü kendi bireysel özelliklerine bağlı olarak farklılaşabilir. Tüm ailelerde her kabul aşaması sıralı şekilde yaşanmayabilir.

Özel Eğitim Gereksinimli Çocukların Ebeveynlerinde Gözlemlenen Tepkiler

✓ Birincil Tepkiler

ŞOK: Anne babaların, çocuklarının özel eğitim gereksinimli olduğunu öğrendiklerindeki ilk tepkileridir. Bu tepkinin gözlenen özellikleri, ağlama, inançsızlık ve çaresizliktir. Bu şok evresi çok kısa ya da uzun sürebilir.

INKAR: Bazı anne-babalar çocuğun özel eğitim gereksinimli olduğu gerçeğinden kaçma eğilimi gösterirler. Çocuklarındaki bu farklılığı kabul etmeyerek uzmandan uzmana dolaşır, çareler arayarak çocuklarının iyi olabileceği umudunu taşırlar.

KEDER VE DEPRESYON: Yaşanması gerekli olan bu tepki, gerçeğin farkına varmaya doğru bir gidişi oluşturur ancak aşırı depresyon ve yas bazı ailelerde hayat boyu sürebilir.

✓ İkincil Tepkiler

KARARSIZLIK VE REDDETME: Sevgi ve kızgınlık duygularının bir arada yaşanmasıdır. Aileler bu duygu ile ya kendilerini özel eğitim gereksinimli çocuklarına tam adarlar ya da çocuklarını reddederler. Özel eğitim gereksinimli çocuk gerçeğini kabul etmeyerek çocuktan yapabileceğinin fazlasını isterler.

SUÇLULUK: Ailenin yaşadığı duygular arasında üstesinden gelinmesi en zor olan belki de “suçluluk duygusu”dur. Aileler şu ya da bu şekilde çocuğun yetersizliğine neden olduklarını ve geçmişteki hataları için cezalandırıldıklarını düşünürler.

KIZGINLIK (ÖFKE): Kızgınlık, ailelerin özel eğitim gereksinimli çocuklarını kabule giden yolda önemli bir engeldir. Aile, “Niye bana oldu? Neden bizim başımıza geldi?” sorularına cevap aramaktadır. Ayrıca, kızgınlık duygularını uzmanlara, öğretmenlere, terapistlere yansıtarak onları suçlamaya başlar.

UTANMA: Aileler çocuklarındaki yetersizliği, kendilerinin bir yetersizliği olarak algılamaktadırlar. Bu nedenle bazı anne-babalar çocukla birlikte dışarıya çıkmak istemezler ve eve kapanmayı tercih ederler.

✓ Üçüncül Tepkiler

ANLAŞMA: Bu dönemde aile, çocuğunun yetersizliğini ortadan kaldırmanın yollarını arar. Aile için önemli olan çocuğun normal hâle gelmesidir. Aile bunu gerçekleştirebileceğini umduğu herkesle anlaşmaya girebilir. Bu kişi tıp doktoru, uzman, sihirli güçleri olduğu sanılan biri, hatta “Tanrı” olabilir. Anlaşma çoğu kez “Eğer çocuğumu iyileştirirsen, ben de...” şeklinde olmaktadır.

UYMA VE YENİDEN DÜZENLEME: Aile artık farklı özelliğe sahip bir çocuğu olduğunu ve neler yapabileceğinin gerçekçi bir biçimde düşünmeye ve çocuğuyla daha etkili, verimli bir ilişki düzeyi oluşturmaya çalışır.

KABUL VE UYUM: Aileler bu duyguları yaşadıkça, kendileri ve çocukları hakkında çok şeyler öğrenirler. Böylece yalnız çocuklarını değil, kendilerinin de zayıf ve kuvvetli taraflarını kabul etmeye başlarlar.

Kardeşleri Özel Eğitim Gereksinimli Olan Çocukların Yaşadığı Duygular ve Gösterdiği Tepkiler

Ailede tüm kardeşler etkileşim içindedir. Eğer kardeşlerden biri bir yetersizliğe sahipse bu durum diğer kardeşler üzerinde değişik etkiler yaratır. Özel eğitim gereksinimli kardeşe sahip olan çocuklar bir yandan kardeşlerinin farklılığını anlamaya çalışırken, diğer yandan da sağlıklı kardeşi olan yaşlılarına göre daha fazla sorumluluk almak zorunda kalırlar. Ayrıca yaşlılarına kıyasla anne babalarından daha az ilgi görürler. Yetersizliğin aile üzerinde yaratacağı farklılık ve güçlükleri anne babaları ile paylaşmak durumunda kalırlar.

Kardeşleri Özel Eğitim Gereksinimli Olan Çocukların Tepkileri

Kızgınlık, kıskançlık, düşmanlık, suçluluk, keder, korku, utanma, reddetme, kabul, uyum. Kardeşlerin uyum düzeylerini; normal olan kardeşin yaşı, yetersizliği olan kardeşiyle arasındaki yaş farkı, cinsiyet, eğitim düzeyi gibi bazı faktörler etkiler.